

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Návrh na povolení oddlužení - způsob řešení úpadku nebo šikana věřitelů?

V současné době, kdy počet návrhů na povolení oddlužení rok od roku výrazně stoupá, se stále více objevuje otázka, zda se institut oddlužení nestává spíše nástrojem k poškozování věřitelů a úniku dlužníka od hrazení svých závazků, než skutečným řešením jeho úpadku.

Nežřídka se tak setkáváme s dlužníky, kteří sice jsou v úpadku a podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení lze zřejmě považovat za správnou cestu, jednu z podstatných náležitostí splnění oddlužení, tedy poctivý záměr, u nich však nelze očekávat. Jedná se o dlužníky, kteří našli výraznou mezeru v insolvenčním zákoně, v mnohých směrech poškozující věřitele, a to konkrétně v ust. § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. [182/2006 Sb.](#), o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „IZ“), jenž upravuje jeden ze zásadních účinků zahájení insolvenčního řízení, tedy že výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést; k úkonům a rozhodnutím, které tomu odporují, se nepřihlíží.

Insolvenční řízení se zahajuje dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení přitom nastávají již okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku (tedy nejpozději do 2 hodin poté, kdy věcně příslušnému soudu insolvenční návrh došel, § 101 odst. 1 IZ) a trvají do jeho pravomocného skončení. K tomu, aby nastaly účinky insolvenčního řízení, tedy i výše uvedená nemožnost provést výkon rozhodnutí či exekuci na majetek dlužníka, postačí dlužníku pouze podat návrh na povolení oddlužení, aniž by tento musel obsahovat všechny podstatné náležitosti a aniž by měl sám dlužník v úmyslu dosáhnout povolení oddlužení.

Náležitosti insolvenčního návrhu zkoumá insolvenční soud až v průběhu již zahájeného řízení, přičemž v některých případech může trvat až půl roku, než se v rámci své přetíženosti dostane k jeho přezkoumání. Pokud pak zjistí určitý nedostatek, zpravidla následuje výzva adresovaná dlužníku k opravě či doplnění podaného návrhu. Doba trvání účinků řízení se pak prodlužuje o lhůty v předmětných výzvách určené k opravě či doplnění a též o lhůty doručovací.

Kromě situace, kdy insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku dlužníka, a v daném případě nezáleží ani na tom, zda rozhodne o způsobu řešení tohoto úpadku, může dojít ke skončení řízení v několika případech. Pokud ve smyslu ust. § 128 a násl. IZ návrh neobsahuje všechny náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý a dále v případě, že nebude na výzvu soudu doplněn o zákonem

požadované přílohy, příp. nebudou-li tyto přílohy doplněny o stanovené náležitosti, insolvenční soud takový návrh odmítne.

Návrh bude soudem dle ust. § 128a IZ odmítnut také v případě jeho zjevné bezdůvodnosti, např. bude-li podán opětovně a navrhovatel při jeho podání nedoloží, že splnil povinnosti uložené mu případně předchozím rozhodnutím o insolvenčním návrhu.

Další skutečností, která vede k zamítnutí návrhu a k následnému zastavení řízení je též nesplnění zákonem stanovených předpokladů pro vydání rozhodnutí o úpadku (srov. § 143 IZ).

Nezřídkla dochází k zastavení insolvenčního řízení také tehdy, neuhradí-li navrhovatel ve stanovené lhůtě zálohu na náklady insolvenčního řízení, stanovenou mu soudem v souladu s ust. § 108 IZ.

Zastavení řízení však dlužník může dosáhnout i jinak než opomenutím či nečinností (tj. např. na výzvu soudu neopraví či nedoplní insolvenční návrh, nezaplatí zálohu na náklady insolvenčního řízení), ale i vlastním volným jednáním. Ve smyslu ust. § 129 IZ totiž může dlužník vzít svůj návrh zpět kdykoli od zahájení řízení až do vydání rozhodnutí o úpadku nebo do právní moci jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu. Dlužníku tato úprava nabízí řekněme jednoduchou cestu, jak korigovat trvání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, aniž by došlo k rozhodnutí o jeho úpadku.

Ve všech výše uvedených případech tak dochází k zastavení řízení bez toho, aniž by bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka, tedy aniž by z podaného návrhu pro dlužníka plynuly nějaké závažnější následky. Po celou dobu jej však chrání, tedy v kontextu ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ, účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, a to až do nabytí právní moci předmětného rozhodnutí insolvenčního soudu, jímž se řízení končí.

Na daném postupu bychom pravděpodobně neměli nalézt nic nepatřičného, tedy alespoň za situace, kdy dlužník návrhem na povolení oddlužení skutečně řeší svůj úpadek, případně hrozící úpadek. Současná úprava se však v rukou nepoctivého dlužníka může stát zbraní proti jeho věřitelům a proti běžným způsobům vymáhání jejich pohledávek. Tato totiž dává dlužníku široký prostor pro manipulaci s daným řízením, přičemž právě samotní věřitelé nemají prakticky žádnou možnost se jednání dlužníka přičicímu se dobrým mravům bránit.

Zásadní roli tedy hraje možnost dlužníka podat nový insolvenční návrh prakticky ihned poté, co dojde k pravomocnému zastavení řízení, opakovaně tak nastolovat účinky spojené s jeho zahájením, a tím oddalovat uspokojení věřitele výkonem rozhodnutí či exekucí. Takové jednání dlužníka je umožněno právě neexistencí ustanovení insolvenčního zákona, které by buď omezovalo počet návrhů, jež může dlužník podat v řadě za sebou, nebo alespoň stanovilo minimální lhůtu mezi jednotlivými podáními.

Paradoxně je taková lhůta stanovena pouze ve vztahu k věřitelskému insolvenčnímu návrhu a pouze pro případ jeho zpětvzetí, kdy je věřitel oprávněn návrh pro tutéž pohledávku znovu podat až po šesti měsících ode dne jeho zpětvzetí, přičemž totéž platí pro osobu, která pohledávku od věřitele nabyla.

Řešením by tak bylo stanovení zákonného omezení počtu insolvenčních návrhů, které je dlužník oprávněn podat, případně stanovením minimální lhůty mezi pravomocným zastavením řízení zahájeném jedním návrhem dlužníka a podáním dalšího návrhu.

Dalo by se tak shrnout, že institut oddlužení by měl sloužit pouze pro poctivé dlužníky, kteří si sice pozdě uvědomili, že přecenili své finanční možnosti, ale rozhodli se řešit svou tíživou situaci tak, aby již nadále nedocházelo k nepoměrnému uspokojování jejich věřitelů, aby se jim pod dohledem soudu podařilo uhradit co nejvíce závazků a v neposlední řadě, aby se mohli znovu začlenit do běžného života. Tomu by měl být insolvenční zákon co nejvíce nápomocen a svými ustanoveními oddlužení

umožnit pouze poctivým dlužníkům. Výhoda by pak mohla být spatřována též v úbytku agendy insolvenčního soudu, který se takto musí každým, byť i nepoctivým návrhem, zabývat a rozhodnout o něm.

Závěrem lze tedy konstatovat, že nedojde-li stávající úprava předmětných změn, bude moci nepoctivý dlužník bránit uspokojení svých věřitelů opakovaným podáváním insolvenčních návrhů bez jakýchkoliv omezení, to vše v souladu se zákonem. Zákonodárce by tak neměl opomínat základní účel insolvenčního řízení, tj. mimo jiné ho vést tak, aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů.

Mgr. Karolína Černá,
advokátní koncipientka

[Advokátní kancelář Zrůstek, Lůdl a partneři v.o.s.](#)

Orlí 36
602 00 Brno

Tel.: +420 515 917 167
e-mail: ak@akpzl.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Notářský zápis s přímou vykonatelností ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Promlčení před splatností? Kritická analýza judikatury Nejvyššího soudu k tzv. actio nata](#)
- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)